

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$ an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 4:50 fil.

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

„Cuius regio, illius religio“.

I.

Cetitorul, care ar crede, judecând după cuvintele de reminiscență de acum vre-o 400 ani, că în articolul acesta va afla ceva icoană a stărilor tulburi din era reformatiunii, se înșală amar. Nu, stimate cetitorule, nu trecutul furtunos de patru veacuri, nu epoca scaldată în sângele apusului, nu vremurile cu tăeturi de arme sclipicioase, cu ropăit de puști și cu neguri de fum ucigaș și-l revoacă șirele următoare, ci dorința lor este să-ți arete prezentul sbuciumat din o lature învălțată, pentru mulți, în penumbra nebăgării în seamă.

Sentința exprimată în cuvintele din frunte s'a născut în toiul luptelor înverșunate pentru ideile reformatrice religioase a lui Luther, Calvin, Zwingli și înseamnă că pe atunci și încă vreme multă și mai târziu, credința stăpânului de pământ era „lex credendi“, normă de credință pentru toți supușii săi; miile de iobagi erau atârnatători, până și în cele sufletești, dela domnul feudal.

Bătăliile s'au sfârșit, tulnicul războiului de 30 de ani a amuțit, dar, din nefericire, „cuius regio...“ e în vigoare și astăzi, cel puțin la noi, la sutele și miile de săraci atârnatători dela feudalii prezentului. Noțiunea „regio“ astăzi are un înțeles mai larg: pe lângă pământul rigid cu produsele lui binecuvântate, ea mai înseamnă și puterea aceea care mișcă, așa zicând, pământul roditor, puterea, care joacă rola cea mai mare în lumea materialistă, puterea, căreia îi revine partea leului din tot ce se întrebuințează astăzi pentru ezigințele traiului — puterea banului. Mai înseamnă apoi „regio“ drepturile acele cari

îți susțin și apără avutul și vieța trupului.

Să estindem și conceptul religiunii („religio“) dela teoria raporturilor dintre Dumnezeu și om așa cât să cuprindă toate acțiunile, practicile religioase în cari se concretizează dependența noastră dela Creatorul lumii și așa să aruncăm apoi priviri scrutătoare în jurul nostru!

Priveliștea ce ni-se îmbie e cât se poate de posomorită. În aspectul acesta sinistru vedem, că de o vreme încoace totul se apretează mănecând dela „regio“, că cel umil, cel de jos și avizat la sprijin proslăvește pe acela care îi ofere „regio“, care îi poate da pământ, bani ori alte garanții pentru vieța trupească. Tabloul acesta ni-i prezintă pe manipulanții banilor de împrumutat cu o influință aproape omnipotentă asupra mulțimii de sub „regio“-ul institutelor de bani; stăpânii, arendatorii, ba până și diregătorii și vătavii de domenii, apar atotputernici în fața sutelor, cari își agonisesc lipsele zilei de azi din „regio“ cutare ori cutare: caftanul săos-unsuros a jupânului geșeftar, care pururea are să strechure, pentru dobândă grasă, galbini de împrumut pentru creștinul năcăjit, îl îmbracă ființe mai bine apreteiate de lumea materială, ca aceia cari poartă reverendă, fie ea și tivită cu roșu, dacă nu zornăe în ea aur și argint de dat împrumut.

Au constatat alții și au și dat expresiune, mai înainte ca scriitorul șirelor de față, constatării, că opinia publică deja vede în preoțime numai un element de a doua-treia mână, că scriitorii dela bănci și din cele cancelarii advocațiale au întâietate, în fața publicului mare, față de preoțime, chiar și pe terene de acele, pe cari ei ar avea locul cel din urmă, ori de sigur în urma preoților. E adevăr desnădăjduitor,

mai departe, că oamenii, până și mulțimea celor mici, se înstrăinează de Biserică, de servitorii ei; că Biserica cu preoțimea sa, conducătoarea noastră pe toate terenele până eri-alaltăeri, pe zi ce merge scapă frânele conducerii, scapă ocaziunile de a se impune filor săi și astfel ai strânge la sânul său; pe zi ce merge rămâne la spatele celor ce aleargă și e de prevăzut, că dacă rămâne departe în dosul fugarilor, aceștia o vor uita.

Credincioșii noștri, fii atât de buni ai sfintei Biserici până bine de curând, se depărtează și se vor depărta tot mai tare de ea, pentru că nu a murit încă acel semnificativ: „cuius regio, illius religio“, pe care noi nu vrem să-l înțelegem, nici după atâtea sute de ani dela nașterea lui. Ori poate ne sinamăgim că e mort? E tot cel vechiu, cu deosebirea, că omul din zilele noastre pentru un codru de „regio“ de bună voie „se dă după păr“ în cele ce se țin de „religio“, își dă credința, comoara și mângăierea sufletească, ori, în cazul cel mai bun, își neglijează numai datorințele impuse de religiunea sa.

Stăpânii de „regio“ sunt, în totalitatea lor, indiferenți față de instituțiunile bisericești, disprețuitori ai datinilor și practicilor religioase, sub influința lor directă ori indirectă, conștie ori inconștie, sufletele cari sunt tupilate în trupurile cari trăesc din mila acelor stăpâni, cu vremea se răcesc față de datorințele religioase, se fac nepăsătoare și dacă chiar nu se rup cu totul de trupul Bisericii, devin membre putrede „creștini de zile mari“.

Mari și mici, chemați și nechemăți, ne învinuesc pe noi, cești dela sate, „din cura animarum“, că noi purtăm vina pentru răcirea și stângerea lentă a simțămintelor religioase, că noi suntem cauza înstrăi-

nării de sf. maică Biserică a fiilor ei, că noi purtăm vina salvării moravurilor, că noi ne-am neglijat datorințele păstorului bun, datorințele de a instrua pe copii, pe adulți, de a învăța pe toți credincioșii cu vorba și cu fapta, cu cuvântul lui Dumnezeu și cu exemplul propriu. Ne avem și noi de sigur scăderile noastre, cari nu ar mai trebui suferite, ci zicând un „peccavi“ general, ar trebui să ne punem altcum pe lucru chiar în cele strict spirituale, dar totuși ne vine să întrebăm că oare înainte de aceasta cu 50—60 ani vestitu-s'a cuvântul Domnului în bisericuțele noastre mai regulat ca astăzi? De catechizarea școlărilor nu mai amintesc. Atunci nu se rostiau într'o dieceză întreagă atâtea predici, câte răsună astăzi numai într'un protopopiat. — Și totuși!

Totuși astăzi se răresc rândurile credincioșilor sinceri și devotați, perdem zilnic câte-un teren, mai mic ori mai mare, ca să ajungă în mâna baptiștilor, socialiștilor, indiferențiștilor etc. etc. — Cauza?! În parte, dar numai în parte, pe dreptul sunt acuzați preoții cari nu-și împlinesc datorințele pastorale, dar vina principală o poartă o scădere esențială a sistemului nostru de păstorie, pentru care scădere nu putem fi făcuți răspunzători noi,

cei de afară. Despre suplinirea acestui defect va fi vorba într'un articol următor. Acum, pentru a-mi lămuri spusele din alineatul acesta, mai adaug numai atât, că putem catehiza până la resuflarea ultimă, putem predica până ne-om da sufletu, putem participa la toate practicile religioase cu familia întreagă, cu toți servitorii căsiei, străduința noastră nu-i va reținea pe fii porniți spre înstrăinare, câtă vreme înstrăinarea aceea le ofere un colț de „regio“ material, cum îi promite socialistul și cum îi dă proprietarul de pământ și de bani.

Dacă vom avea în vedere utilitarismul zilelor noastre — nu ne mai prinde mirarea, că secta baptiștilor, cu avantajii ei materiale, cucerește atâta teren.

Așadară și aici are valoare „cuius regio...“!

(v.u.)

Episcopia de Hajdudorog.

Incepem azi cu publicarea actelor, ce ni-s'au pus la dispoziție, referitor la înființarea diecesei gr.-cat. de Hajdudorog, și din cari apare în plină lumină poziția luată de Ilustrii Arhieri ai Provinciei noastre metropolitane în afacerea aceasta.

Nr. presid. 114—1911.
Escelenței Sale Reverendisime Monsignorul
Alexandru Bavona Arhiepiscop de Farsal și
nunțiu apostolic

Viena.

Escelența Voastră Reverendisimă!

În conferența episcopilor catolici a Ungariei ținută în ziua de 9 Noembrie a. c. a fost cetită scrisoarea ce ați adresat-o Escelența Voastră Eminentisimului domn Principe-Primate al Ungariei, cardinalul Claudiu Vaszary, spre a știrici părerea episcopilor Ungariei relativ la proiectata înființare a unei noi dieceze pentru credincioșii maghiari de rit grecesc cari locuiesc în amintitul regat al Ungariei.

În legătură cu aceasta venerată scrisoare s'a menționat și un memorandum pe care l'a prezentat guvernul regesc maghiar sfântului Scaun, în care se espunea modalitățile, după cari se intenționa înființarea amintitei noi dieceze.

Fiind fiecare dieceză catolică o cetățuie de creștinești virtuți și un izvor de adevărat și solid progres civil, era natural că conferința episcopilor din Ungaria nu putea decât să privească cu satisfacere o asemenea încercare a guvernului Maiestății Sale Apostolice, cum a și primit-o în principiu și sfântul Scaun Apostolic. Și tocmai din acele motive a fost că și noi subscrișii episcopj ai provinciei bisericesti greco-române de Alba-Iulia și Făgăraș de față la numita conferență episcopicească am salutat cu simpatie idea amintită și nu ne-am ridicat glasul nostru, decât atunci când se zicea în Memorand, că la noua dieceză se intenționa îngremierea unor parohii, vre-o șeptezeci, aparținătoare diecezelor acestei provincii metropolitane.

Referitor la obiectul acesta, fiindcă noi nu puteam ști ce se va pertracta relativ la înființarea cõtemplotei noi dieceze, ne-am

FOIȚA.

Răsbunare.

— La cine zici, că ești?

Și Nan se făcea, că nu știe la cine e slugă ficiorașul, care adăpa boii popii Niculae la fântâna din mijloc.

— La popa Niculae, răspuse cel întrebă și mai scoase câteva găleți, pe cari le goli în troacă, ca să fie apă indeajuns.

— La popa? se mira Nan tare și se uita cu ochii așa de căsați, încât celalalt rămase cu găleata la jumătatea fântânii și se holba și el la Nan cât numai putea.

— La popa dară. Și de ce te miri așa, că slujește la popa?

— De unde ești tu măi băiete? întrebă Nan fără să răspundă la întrebarea, ce i-o puse sluga popii.

— De departe. Nu știu zău cât ar trebui să mergi până în satul nost, când te-ar ajunge un dor de casă.

— Vei fi de bună seama de pe la „Amu“. Se vede de pe vorbă. Și cum ai ajuns tu aici slugă la popa nost?

— Sărăcia bade. Apoi părintele are acolo în sat la noi pe popa de-acolo neam, acela mi-a zis, să viu, și eu am venit. Pe aici e și simbria mai bună, ca pe la noi.

— Și cât îți dă popa măi băiete?

— Optzeci și încălțăminte.

— Hei frate se vede, că ești din altă țară.

Și Nan se uita cu grije jur împrejur, de mai este cineva în apropiere, apoi clătina mereu din cap, ca să sparie pe celalalt.

— Trebuie, că săraci de tot sunteți voi pe acolo, de te-ai încumetat, să vi-i până aici.

— D'apoi năcazul unde nu te duce? răspuse acela fără se înțelegă pe Nan.

— Că asta-i! Mi milă de tine îți spun drept. Mi milă, că tocmai la popa...

— Ce vrei să zici de popa?

Veni mai aproape de Nan și aștepta cu ochii căsați, că ce vrea să-i spună acela de stăpânul său.

— Eu? Ce să-ți spun? Întrebă pe alții, întrebă satul tot! Ori dacă-s chiar place, întrebă tot jurul. Și tu nu vezi că de ce și-a adus popa slugă de pe țara voastră? Nu vezi, că aici nu și-a mai căpătat pe nime?

Aceste din urmă cuvinte le spuse cu glas potolit, rostind fiecare cuvânt rar pe cât numai îl răbda glasul.

— Va se zică?

— Mai întrebă? Vai de capul tău!...

Cu sluga popii se învărtia lumea. De unde să-i fi spus cineva, că la cine vine?

Ba popa din satul lui cum îl îndemna,

să meargă, că așa un loc nu-și va mai căpăta până-i lumea.

Și vezi? Ce bine-i totuș, că s'a aflat omul lui Dumnezeu, care i-a deschis ochii, ca să vadă unde e?

— Ești de mult slugă la popa?

— De-o săptămână.

— Atunci nu-i mirare.

Tăcu un dărab, apoi mai zise:

— Știu bine, că nu te vei întâlni cu simbria. Așa omul dracului — stăpânul tău! Vai de tine amărățule!

Aceste le zicea deja în mers cătră casă și clătina din cap, până departe, ca să vadă și celalalt, cât îi e milă de el.

— Las părințele. borborosi Nan satisfăcut, îți port eu grija slugilor. Mi-ai luat pe al meu, acum să vezi cum e fără slugă.

Și popa trebui să pățască și cu acesta, ce era dedat a păți cu celalalt. De abia trecură trei zile dela povestea cu Nan și sluga și începu a se jelui în toată ziua de câte ceva.

— Auleo, răcnea într'o zi, tocmai când popa vru să plece cu carul după fân.

— Auleo măicuță, strigă cât îl luă gura din ferdelă, unde se răsturnase pe un braț de paie și se ținea cu amândouă mâinile de foale.

— Dar ce-i pentru Dumnezeu, grăi părintele spăriat, văzându-și sluga adunat ghem de durere.

limitat se declarăm și să dăm expresie nădejzii noastre, că înainte de ce s'ar înființa noua dieceză să se ceară și părerea și consimțământul nostru față de dismembrarea unor parohii de ale noastre spre a le îngreuna noua dieceze.

Eminența Sa Principele-Primate, precum și domnii episcopi latini prezenți, s'au grăbit să declare, că cererea noastră era dreaptă și că sigur sfântul Scaun nu va purcede înainte de ce ni-s'ar cere o atare părere și consimțământ al nostru.

Dacă cu toate aceste îndrăznim se va încumodăm pe Escelența Voastră cu scrisoarea aceasta a noastră, și pentru-că simțim îngreunându-ne pe slabi noștri umeri enorma responsabilitate față de viitorul acestei provincii bisericești române de Alba-Iulia și Făgăraș a diecezelor și parohiilor sale și față de gravele tulburări religioase cari sigur se vor ivi la noi, la cas când chestiunea prezentă a înființării unei noi dieceze de rit grecesc ar fi tractată într-o manieră prejudecătoare drepturilor, constituției canonice, privilegiilor și integrității teritoriale a diecezelor aceleși provincii bisericești garantate de almintreii și cu lege specială în regatul Ungariei.

Drept aceea dând ascultare adagiului „superflua cautela non nocet” venim să rugăm pe Escelența Voastră se informați sfântul Scaun despre Preaumilita noastră rugare, ca anume referitor la dismembrarea unui anumit număr de parohii aparținătoare diecezelor provinciei bisericești greco-române de Alba-Iulia și Făgăraș să nu se ier nici o deciziune înainte de a avea părerea episcopilor aparținătoare acestei provincii ecleziastice.

Recomandându-Ne bunăvoinței Escelenței Voastre ne bucurăm de a ne profesa cu semnele celei mai distinse stime.

Budapesta, 10 Noemvrie 1911.

A Escelenței Voastre. Reverendissime.

Umiliți servi.

Episcopia de Hajdudorog. Primim spre publicare următoarea epistolă ungurească, pe care o dăm în traducere românească.

Onorată Redacție!

Deși nu sunt român, nici românește nu știu, totuși ca unul ce înțeleg situația, aș voi să-mi expun și eu părerea mea, privitoare la chestia atât de jignitoare pentru români, a episcopiei ungurești, și anume: cum și-ar putea înființa maghiarii cu toate aceste dieceze lor, fără ca să se atingă și de parohiile românești?

Cu un cuvânt, cum s'ar putea forma dieceza maghiară de Hajdudorog jără de a conturba pe români?

Înființarea noii episcopii ungurești o doresc parohiile maghiarizate din părțile sudice ale diecezelor rutene de Munkács și Eperjes. Ca dorința acestora să se împlinească — ceea ce e altcum treaba lor — nu e necesar, ca în mișcarea aceasta se atragă și pe români. Împotriva voinții lor. Căci cele 80 de parohii din dieceza de Munkács și alte 10 din Eperjes, sunt destule pentru noua eparhie. Dacă motive de credință te călăuzesc aci pe oameni și nu motive politice, adevă maghiarizarea românilor, atunci nu ar fi nici o pedecă micimea noii eparhii, și o ar face între ei și pentru ei și nu s'ar ambiționa, ca noua episcopie să fie deja de pe acum așa mare, în extenziune și populație, ca cea de Strigon.

Dacă la tot cazul voiesc, ca noua episcopie să aibă și între săcui un vicariat, l'ar putea înființa și acesta fără a se atinge de români.

Anume: *armeno-catolicii* se țin de ritul oriental și cu toate acestea sunt supuși episcopului de rit latin al Ardealului. Urmarea e, că biserica armenească își pierde pe încetul coloritul oriental, scade și se conto-

pește în biserica romano-catolică. Preoții îi crește episcopul latin, dar fiindcă acesta nu dispune de un profesor armean, care se propună batăr ritul acestor clerici armeni, ca episcop latin deasemenea nu poate consacra preoți de rit oriental, e necesitat a trimite pe acești clerici absoluți la arhiepiscopul-abate mechtanist din Viena, ca acolo să învețe ritul și să fie consacrați. Afară de aceste preoțimea armeană — în contradicere cu cei din străinătate și cu dispozițiile vechilor canoane — e silită a trăi aici în Ungaria în celibat, iar lipsa mare de preoți se acopere cu călugări mechtariști.

Elementul acesta total maghiarizat și cu simțiminte ungurești, s'ar alătura de bunăseama voios la o astfel de mișcare, ca să ajungă sub ocârmuirea unui episcop de rit oriental, unde ar fi într-o situație mai acceptabilă și biserica și preoțimea armeno-catolică din toate punctele de vedere.

Pe aceștia să-i invite apostolii noi ai episcopiei de Hajdudorog, ca să se alătore la mișcarea lor și cu aceștia să-și facă vicariatul săcuiesc, pe români însă, cari sunt pe deplin îndestulți cu situația în care trăiesc și cari nu voiesc să fie supuși noii episcopii — să-i lasă în pace.

Un maghiar.

Am publicat epistola de mai sus, ca să se vadă cum judecă și maghiarii cu scaun la cap chestiunea episcopiei maghiare. Ceea ce trebuie însă să observăm la cele scrise de fratele de mai sus este, că durere la înființarea episcopii au contribuit nu atât motive religioase, cât mai mult politice. Ba putem să-l asigurăm pe fratele de mai sus, că motivele religioase nici n'au venit în combinație, când s'a plămădit toată afacerea. Dovada cea mai

— Vai că mor, gemu acela cu glasul stăns, fără să-și ridice capul sus.

Popa crezu că a căzut amărătul din sopru și își rupse vre-un picior de aceea strigă după servitoare.

— Adă apă într'un vas, că ne moare omul, uitându-ne la el.

Veni aceia tot cât putu cu apa.

— Nu stăpâne, gemu acela de abia. M'a prins o rosură uite aici, de nu pot sta pe picioare! Auleo, am să mor, știu eu! E vechiul meu betesug. Numai de nu m'ar prinde aici! Acasă câte trei zile nu știam de mine. O vai de capul meu!

Vorbea încet, ostenit. Se oprea, gemea, ofta. Popa nu știa ce să-i facă.

— Adă sticla cu rachiul cel bun din casă, porunci bietul om năcăjit, că așa de greu i-s'a îmbolnăvit servitorul.

Ii dase două păhară la slugă. Acela le beu cu grijă, gemând și văierându-se, dar le beu.

— Așa vezi. Acum stăi aci și vezi de adormi. Somnul îți face bine. Cu fânul voi face eu, ce voi face. O să chem pe vecinul să-mi ajute. Numai nu te mișca și stăi la căldură, la amiază nu-ți va mai fi nimic.

Ii aduse și bunda cea de iarnă, blănită cu miel și o puse pe bolnav, care de când a beut rachiul părea a fi mai liniștit. La amiază încă dormea omul nost. Popa deschise odată cu grijă poarta dela șură, se uita în-

cordat, asculta respirația adâncă, liniștită a bolnavului.

— Are să se scoale. Va fi tot mâncat mere, pere și a căpătat inima cea rea, se mângăia popa, încurcat grozav cu lucrul câmpului.

Dar nu ajunse până în casă și sluga mai răcni una din ferdelă atât de grozav, încât fugi popa îndărăpt, ca să vadă ce e.

Și mai rău. Sluga era și mai vână și mai cârlig. Acum urla nu altceva. Ii prindeau și ametelele.

La trei zile fu sluga acasă. Ii dase popa în grija unuia, care să-l ducă până acasă la tată-său, ca să nu moară la el. Apoi rămasă iară de nu știa unde-i capul. De ogorit de abia a început, fânul îi era pe jos iar la secere azi a trimis niște secerători. Ii tocmise pentru cele două locuri mai mari, ca să gate acolo. Și el singur singurel fără slugă, fără ajutor. Se săturase de economie până în gât.

— Acum cu secerea ar mai fi cum ar mai fi, zise cătră preoteasa. Am căpătat pe acești două rânduri de secerători, aceștia nu ne lasă, până ce nu ne gată. Le dau toate cu ruptul. Locul de-o ferdelă 2 cor. Au la mână de lucru destul.

De abia încheia vorba însă și veni un poporan.

— T-au fugit secerătoarele din locul din sus, părinte. De abia vor fi secerat vre-o zece snopi și s'au dus, cât vezi cu ochii.

— Cum așa?

— Așa!

Cu popa se învărtia casa. Nu înțelegea nimic. Slugile i-se betejesc, muncitorii îi fug. Cine-i va secera și îi va lucra?

I venia să plângă.

— N'am noroc cu economia, zise iară cătră preteasa. Va trebui să las să lucre cîne va vrea.

Și până ce popa zicea aceste, Nan trecea pe lângă ceilalți secerători ai popii din locul din jos.

— Bun lucru oameni buni!

— Să dea Dumnezeu, răspundeau aceia.

— A cui e locul, unde secerați?

— Al popii.

— Așa? se mira Nan. Și în cât vi l'a dat?

— În șasă ferdeli?

— Hm. Că bine a nimerit cu voi. Zimbă tare să se vadă. De unde sunteți?

— Din Recea răspunseră aceia și se uitau mirați la trecător.

— Locul ăsta este și de zece... Altcum — ce mă amestec eu, zise văzându-și de drum, faceți ce vreți. Dar tot nu-i frumos, ca popă... chiar așa... pe sărații oameni...

Pe când se întorcea să vadă de pe-o margine de șant, ce-i cu secerătorii popii, acela de mult și-au luat catrafusele din locul unde au secerat.

eclatantă e, că pe armeano-catolici, cari s'ar fi potrivit de minune în noua tocmeală, i-au lăsat afară din combinație. În schimb au luat pe români, cari au protestat cu toate puterile împotriva. Încă ceva, noi credem, că fără a se atinge de români, guvernul nici când nu s'ar fi dat învoirea la înființarea noii episcopii de Hajdudorog. Intru atâta nu vedem noi motivele religioase ale plămădrei noii episcopii, prin subordonarea forțată a românilor acolo, încât am fi satisfăcuți, dacă Sfinția Sa Papa Piu ni le-ar expune pe acelea.

Fi-va războiul? Sub acest titlu ziarul „Seara“ din București publică următorul articol remarcabil, în care situația din Balcani o descrie un diplomat.

Balcanul iarăși se află în fierbere. Spiritele din această parte a Europei sunt excitate la culme, ceea ce inspiră o legitimă neliniște diplomatiei, care își dă silințele să înlăture primejdia unei conflagrațiuni generale.

De un șir de ani, spectrul războiului apare des în peninsula Balcanică. De data aceasta însă, pare că vedenia acestui fioros zeu, este mai corectă și mai clară ca ori când.

Starea aceasta de lucruri isvorește desigur în mare parte, din situația anormală internă a Turciei.

Certurile partidelor politice turcești au avut darul să slăbească în mod foarte simțitor, Statul Otoman. De slăbirea aceasta caută acum să profite toți. Și vecinii cei mici ai Turciei, cari au de revindecă pretenziuni etnice drepte și ceialalți mai mari și puternici cari sunt obișnuți a pescui întotdeauna în ape turburi și cari de mult pândesc momente de asemenea natură, spre a-și aduce la îndeplinire aspirații vechi și cu încăpăținare râvnite.

In afară de aceasta însă, un alt motiv, tot atât de puternic tulbură mult liniștea în Balcani.

Acest motiv este de ordin economic.

Toate Statele Balcanice, exclusiv Turcia, au fost fatal cuprinse, mai mult sau mai puțin, în vârtejul progresului economic.

Slabe însă cum sunt ele și lipsite de puteri, au fost nevoite prin forța împrejurărilor să graviteze în jurul politicii economice a Statelor celor mari, cari rând pe rând, le au atras în orbita influenței intereselor lor, exploatându-le cum au putut.

Situația politică anormală însă a acestor popoare, nu le-a îngăduit să lupte cu succes pe tărâmul economic, pe care în cele din urmă poate, că ar fi răușit să-l stăpânească, ci le-a împins și spre o politică fatală de conservare, care a avut rezultatul, logic de altfel, de a le slabi cu desăvârșire puterile.

Statele acestea mici, erau nevoite să facă cheltuieli foarte exagerate pentru pute-

rile lor, cu întreținerea unei armate mai importante de cât în alte condițiuni, ar fi avut ele nevoie.

Sacrificiile făcute în această direcțiune au fost în paguba altor nevoi sociale, de aceeași vitalitate, de care statele acestea suferă atât de mare lipsă.

Dezechilibrul grăbit și de politica economică deplasată și de politica propriu zisă, internă alor a venit repede. Este de presupus chiar, ca această din urmă politică a contribuit mai mult la rezultatul acesta.

Astăzi toate Statele Balcanice și anume: Bulgaria, Serbia, Muntenegru și Grecia, nu-și văd emanciparea lor politică și economică mai ales adevărata, decât într'o expansiune teritorială, care după ce le-ar asigura o existență mai pompoasă și mai liniștită.

Aceasta este credința — o credință de disperat bine înțeles — la care au ajuns toate. Și această credință ce le animă pe toate aceste State reese tot mai bine, din eforturile ce le-au făcut și le fac de a se apropia între ele, cu toate dificultățile ce le stau în cale.

Și-au dat seama conducători acestor State că numai eliminând dintre ele aspirațiile credințelor naționale, pretenziunile atunci exagerate ce le nutresc fiecare în parte, și numai limitându-și sfera lor de activitate și de influență, pot să facă treabă bună.

Astăzi este lucru sigur, și diplomația Europeană este bine edificată în această privință, că o înțelegere serioasă a intervenit în toate Statele Balcanice, înțelegere care are de scop politica lor externă și ca țintă idealul lor național. Tocmai acest lucru dă de gândit foarte mult diplomației Europene, care se teme grozav ca nu cumva aceștia să nu facă vr'un pocinog, în contra voinței și poftelor ei, tătorearea cu pretenziuni de legătură universală a moștenirii Turcești.

Până astăzi Europa a profitat într'una de pe urma certurilor adevăraților moștenitori ai Turciei, încât să vază cu ochi buni și cu liniște o înțelegere între ei.

Situațiunii intime Turciei, stărei pe care economice ale acestor State precum și înțelegerei intervenite între ele, trebuie să se atribuie situația neliniștitoare de azi din Balcani.

Se știe că Bulgaria a făcut sacrificii enorme cu armata sa, sacrificii cari pentru a nu se pierde, trebuiesc mereu înnoite; Serbia nu s'a lăsat nici dânsa mai pe jos, mai ales în urma conflictului ei cu Austria, din ultimul an. Grecia de azi, am văzut cu toți cum s'a reînnoit și câte însemnate cheltuieli a făcut cu armatele ei de uscat și apă.

Sacrificii de asemenea natură nu se fac odată pentru totdeauna. Ele trebuiesc mereu reînnoite, ca să-și aibă rezultatul dorit la care țintesc. Statele Balcanice însă nu sunt în stare să le supoarte pentru multă vreme.

Ele sunt ca omul cu mijloace rostrânse care odată poate suporta o cheltuială extraordinară, cu un scop oarecare, ce trebuiesc neapărat îndeplinit, căci astfel riscă să nu se mai îplinească.

Statele acestea au cheltuit mereu așteptând la pândă sosirea momentului de îndeplinire a scopului pentru care se sacrificau. Situația internă anormală de azi a Turciei li-se pare favorabilă, de aceea se gândesc ca dorința, să și-o îplinească cu atât mai mult, cu cât și puterile lor pentru continuarea sacrificiilor, încep a slabi.

Cei inițiați, știu de pildă că Bulgaria este pe pragul falimentului și că salvarea ei nu e de cât războiul.

Diplomația Europeană își dă seama de această stare de lucruri. Ea se silește bine înțeles de a amâna din nou izbucnirea furtunei.

Dar diplomația se compune și din oarecari state cari au o continuă obsesiune de cele ce se petrec în Balcani, și aceste State când vor mirosi că nu se mai poate întinde sfoara fără să se rupă, vor fi cele dintâi ca s'o taie. Aceasta este starea de lucruri.

Reviste.

Războiul Balcanic? Guvernul sârbesc a interzis exportul de ovăs și cereale și concentrează un mare număr de trupe la granițele sudice, făcând toate pregătirile unui războiu apropiat. Turcia a protestat deja împotriva acestor dispoziții ale guvernului sârbesc, fără să aibă vre-un rezultat. În cercurile guvernamentale sârbești să dă cu siguranță, că războiul balcanic e inevitabil și pela mijlocul lunii Octomvrie va erumpe.

Iar din Londra vine senzaționala știre, că în Bulgaria nu numai poporul se agită pentru un războiu apropiat cu Turcia, ci și guvernul e gata la orice eventualitate și așteaptă un semn numai, ca trupele bulgare să treacă granița. Un personaj înalt bulgar a declarat unei foi mari engleze, că Turcia e incapabilă, de a face ordine în Macedonia și în cazul acesta, Bulgariei îi revin aceleași datorii, cari le-a avut Rusia în 1878. Războiul între Turcia și Bulgaria e numai chestie de timp, dacă nu va veni porunca dela St. Petersburg, că deocamdată să-și vadă de alte trebi.

Filip Haas și Fii
Fabrica: Sopron.

(20) 13-20

fabricanți de tapete și de stofe pentru mobile în Cluj, strada Unio Nr. 3. Mare asortiment în tapete și stofe de mobile, în perdele de stofă și de dantelă, plâpome, linoleie, pânze cerate și tapete veritabile persiane.
Aranjamente complete pentru hotelurile și scalde.

Convocare.

În tenorul §-ului 15 din statutele „Reuniunii de misiuni sfinte a preoților din Arhidieceza gr.-cat. de Alba-Iulia și Făgăraș”, convocăm adunarea generală în Blaj, pe 25 Septembrie 1912, la orele 10 a. m., la care invităm pe toți membrii și părțitorii acestei reuniuni.

Programul:

1. Deschiderea adunării.
 2. Raportul general al comitetului.
 3. Raportul cassarului.
 4. Alegerea unei comisii de 3 pentru cenzurarea rapoartelor de sub p. 2 și 3.
 5. Alegerea membrilor în comitet pe un nou period de 3 ani.
 6. Desbaterea asupra propunerilor, cari se vor înainta în scris presiului până în 19 Septembrie a. c.
 7. Închiderea adunării.
- Adunarea generală va fi precedată de exerciții spirituale pentru preoți, cari se vor ține în 23—25 Septembrie a. c. pe lângă următorul:

Program.

Luni, 23 Septembrie, 1912, la 10^{1/2} ore a. m. „Impărate ceresc” — cântat în Capela seminarială; Meditație și reflexiune cu totul timp de 1 oră. La 12^{1/2} ore prânzul. În decursul prânzului lecțiune pe. După prânz recreație. La 3 ore p. m. conferență. La 3^{3/4} ore p. m. „Inseratul” în Catedrală. După „Inserat” recreație. La 5^{1/2} ore seara, „Paradisul” cetit. La 6 ore seara, meditație și reflexiune, cu totul timp de 1 oră. La 7 ore seara cină și lectură pe. La 8^{1/2} ore. seara „Dupăcinarul mic” în Capelă.

Mărti, 24 Septembrie, 1912 la 5 ore, dimineața sculatul,

La 5^{3/4} ore dimineața „Miezunoptarul” în capelă.

La 6^{1/2} ore dimineața Măneatul și Liturgia în Catedrală.

La 7^{1/2} ore (adeacă imediat după sf. Liturgie) meditație și reflexiune timp de 1 oră.

La 8^{1/2} ore dejunul, apoi recreație.

La 9^{1/2} a. m. Orele (I., III., VI., IX.) canonic.

De aici se continuă orarul zilei 23 Septembrie.

Miercuri, 25 Septembrie 1912, Orarul din 23 Septembrie până după ascultarea sfinte Liturgii, când va fi dejunul, iar la 10 ore adunarea generală cu programul de mai sus.

Observări.

1. Acei onorați frați preoți, cari doresc să participe la exercițiile spirituale au să-și anunțe participarea presiului până în 19 Septembrie a. c. altcum nu se garantează despre prevederea lor cu cvartir și vipt.

2. Cvartirul în „Seminarul teologic” e gratuit, iar pentru vipt se va plăti o taxă în proporția speselor ce vor fi.

3. În tot decursul exercițiilor spirituale e de a se ține silențiu strict, afară de timpul, pentru care e însemnat „recreație”, când va fi semisilențiu.

4. Ceice participă la exercițiile spirituale petrec în „Seminarul teologic”, de unde nu se pot depărta numai spre a participa la serviciul divin în biserică Catedrală.

5. Mărturisirile preoților vor fi în timpul destinat pentru recreație.

Blaj, din ședința comitetului Reuniunii de misiuni sfinte ținută în 2 August 1912.

Dr. Izidor Marcu, m. p., Ștefan Roșanu, m. p.,
canonic metr. preș. Reu- secretar.
niunii de misiuni sacre.

Noutăți.

Numărul proximal foii noastre va apărea Sâmbătă la orele îndătinate.

Știri personale. Escelența Sa Metropolitul Victor însoțit de canonicul dr. Victor Szmigelski și secretarul Iacob Popa, a plecat Duminecă cu acceleratul de Arad la Viena, spre a lua parte la congresul eucharistic. Ceealți preoți cari vor concelebra cu Escelența Sa la liturgia pontificală de Vineri, precum și corul clericilor, vor pleca azi Mărti.

Școală românească în Cleveland. Cetim în „Glasul vremii” ce apare în Joungstown: Părintele Aurel Hățiegan, parohul bisericii gr. cat. române din Cleveland, a pornit o mișcare frumoasă: înființarea unei școli românești în Cleveland.

Este acesta un gând frumos, pentru că de copiii români, de creșterea lor românească până acum nu s'a îngrijit nimeni în afară de părinți, cărora însă lupta pentru traiu le îngăduie prea puțină vreme slobodă.

Sprijinul ce-l va întâmpina mișcarea pornită de părintele Aurel Hățiegan, nădăjduim, va atinge măsura vredniciei scopului frumos și românesc.

Succesul aviatorilor români. Zilele acestea s'a terminat la Bristol în Anglia, concursul internațional de aviație, la care aviatorul român Coandă a avut un deosebit succes: Monoplanul „Coandă-Bristol”, în ce privește stabilitatea zborului planat și bravarea furtunei, au ieșit cele mai bune. Ministerul englez, a cumpărat pentru actualele manevre engleze, cari au loc în cursul lunii curente cele două mașini tip „Coandă”, cu cari s'au făcut experiențe. Pentru încurajare, ministerul englez a dat suma dublă și aparatele au fost comandate pe suma de 50 mii lei fiecare, adeacă 100.000 lei două. E vorba, ca cu un aparat „Coandă-Bristol”, cumpărat de pilotul amator d. Șerban Cantacuzino. să se facă cursa: Bristol-București în cursul lunii. Dl Șerban Cantacuzino va pilota singur aparatul, având ca pasager în tot drumul pe mecanicul său. Drumul parcurs va fi astfel: Bristol, Calais, Paris, Strasbourg, București.

Clasa III. la trenul accelerat. Deodată cu urcarea tarifei de călătorie pe liniile căilor ferate ungare, intrate în vigoare la 1-a Iulie 1912 s'a pus în prospect adaugerea și a clasei a III-a la trenurile accelerate.

Rezolvirea acestei chestiuni financiare de mare însemnătate pentru publicul călător — mai cu seamă, că la trenurile accelerate prețul de călătorie s'a dublat — a întârziat până acuma din cauza pertractărilor între Ministrul de comerț și Direcțiunea Căilor ferate ungare asupra întrebării, că anume: pe cari linii și la cari trenuri accelerate să adaugă clasa a III-a?

Azi avem informațiunea, că aceasta chestiune s'a rezolvit și că cu începere dela 1-a Octombrie a. c. celea mai multe trenuri accelerate vor fi provăzute cu vagoane de clasa a III-a.

Exportul cerealelor din Sârbia oprit. Din Belgrad se anunță, că prin ucaz regesc s'a oprit exportul de grâu, ovăs și diferite nutrețuri, care oprește va ținea până 14 Novembre 1912.

În vedere, că recoalta din țara noastră în urma anului ploios la grâu, ovăs și nutrețuri e sub mijlocie, iar recoalta de cucuruz și otava e slabă — de nu cumva de tot compromisă, se impunem economilor noștri ași păstra cu grije puținul cel au și a nu să dimite în convențiuni cu samsarii speculanții!

Ploaie și frig. Din mai multe părți ale Ardealului sosesc știri despre mari vărsări de apă.

Pe alocurea din cauza revărsării riuurilor, pe lângă pagubele însemnate în bucate, vite și case, comunicațiunea e întreruptă așa încât trenurile sosesc cu mari întârzieri.

Aerul asemenea s'a răcit în mod simțitor, e frig deabinele, ai crede, că ești în Novembre. Din care cauză cucuruzul, viile și otava ne dau slabă nădejde...

De ale aviației maghiare. Recordul izbutirilor din nou a fost bătut de curajosul pilot ungar Székely pe câmpul de sburat dela Rákos.

Aplicând motor nou la construcția sa — zice-se proprie — s'a înălțat până la 3—4 meirii, când pierzându-și echilibrul s'a răsturnat cu așa mare viteză, încât cârma aeroplanului s'a implantat adânc în pământ.

Dibaciul cârmuitor — spre norocul lui — a rămas neatins.

E al treilea caz, că pe câmpul de aviație dela Rákos piloții unguri din vina motorului nu se pot avânta în înălțimile văzduhului. Să fie oare cu puțință??!

Posta Redacțiunii.

P. D. Ai ghicit, staturile de cari întrebi, le scrie anumit pentru foaia noastră noul medic arhidiecezan, poți să i-te adresezi cu toată încrederea și în scris, dacă ai lipsă de sfat medical.

Din noul catalog al firmei Fischer et Comp. pepiniere de pomi și viticultură, N.-Enyed Cultivarea căpșunelor.

Căpșuna este fructul cel mai de timpuriu și mai nobil al grădinilor. Atât în stare proaspătă, cât și ca conservă e foarte căutată, prin urmare cultivarea ei e rentabilă.

Căpșunile pot fi plantate atât toamna (August-Septembrie), cât și primăvara de timpuriu în pământ bine lucrat. Plantată din toamnă aduce deja rod mai puțin în primăvara viitoare. În grădinile de casă plantăm căpșunile în straturi de 1.20 m. lățime, iar la câmp în rânduri de 50—60 cm. lățime. Depărtarea plantelor în rânduri e 40 cm.

La plantare să grijim ca pământul din jurul plantelor să se îndese și ude bine. E consult a pune în jurul plantelor compost sau bălegar putred, grijind însă ca plantele să rămână neacoperite. Pământul trebuie săpat și plivit des, iar când e secetă trebuie udat abundant.

Curpenii cari cresc în decursul verii trebuesc tăiați, ca să se poată desvolta bine plantele mame. Dacă lăsăm curpenii, plantațiunea să sălbătăcește curând, plantele mame să desvoaltă slab, rodesc puțin și pier curând. Deoarece plantațiunea de căpșune nu ține mai mult de 3—4 ani, sărăcește, rodeste puțin, pentru continuitate e consult a planta în fiecare an în alt loc.

Varietățile recomandabile: Helgoland, Laxton Noble, Kaiser Wilhelm, Sharpless, Sieger, Rubezahl, Königin Luise.

Timpul cel mai comod pentru plantarea căpșunelor e acum.

Plante puternice repicate împachetate furnisează pro 100 buc. cu C. 7-50.

FISCHER et COMP.

pepiniere de pomi — și viticultură N.-Enyed.

Rubrică medicală.

Unele sfaturi medicale pentru tinerele mame asupra modului cum trebuie să-și îngrijească și alimenteze copiii.

(Continuare).

Subțierea laptelui. — Fiecare mamă ar trebui să știe, că copiii suportă în adevăr laptele mamei așa cum izvorește din piept, dar că stomacul lor nu este în stare a digera dela început și laptele curat de vacă. Acesta din urmă are inconvenientul mare de a se preface în stomac în globule mici, care numai cu mare greutate pot dizolva sucurile stomacului. Copilul suferă în atari împrejurări; de aceea laptele se subțiază cu apă fiartă, ceai slab de mușetel sau cu o fiertură subțire de crupe, adăogându-se o bucătică de zahăr ordinar.

Primejdii serioase a laptelui proaspăt. — Am arătat deja că extrem de greu este de a se procura în orașe un lapte ireproșabil. De multeori acest lapte este subțiat cu cea dintâi apă de gâră pe care a întâlnit-o, și este știut, că această apă în majoritatea cazurilor poartă microbi primejdioși, cari pot produce tifos, pojar, scarlatină, etc. De laptele cu totul falsificat, sau de laptele conținând făină de scrobeală, sodă, sau acid-boric, nici nu vom să vorbim: fiindcă jurnalele arată zilnic destule falsificări de lapte.

Astăzi este lucru dovedit, că laptele de vaci tuberculoase este cauza a boale foarte grele, adeseori mortale pentru copii. Ori cum ar fi nu este cu puțință să avem certitudine absolută asupra calității laptelui proaspăt. Pentru toate aceste motive este ușor de înțeles, că tocmai întrebuintarea laptelui Nestlé, în hrănirea copiilor, dovedit de mult că bun, a câștigat în cursul timpului favoarea durabilă a orașenilor, excursioniștilor, coloniștilor și locuitorilor țărilor calde, precum mai ales a acelor, cari locuiesc regiuni lipsite de lapte.

Făină lactată Nestlé. — De secole se cunoștea deja fiertura proprie de lapte și pesmet, totuși a fost partea chimistului genial, Henry Nestlé, din Vevey, de a prezenta în chip comod, pulberi-form, favorabil păstrării. El a fost în pozițiunea plăcută de a dispune de lapte dela vaci svitseriane cu totul ferite de boale, care au păscut în Alpi la aer liber de munte cea mai mare parte a anului. Deci din acest fel de lapte să pregătește și astăzi — riguros după prescripțiunile dela origină — condensându-se în vacuum (in vid) precum adaogându-se zahăr și cea mai fină pulbere de pesmet, unul din cele mai populare și mai plăcute preparate pentru hrănirea copiilor. Prin urmare aceasta nu este (după-cum ar rezulta din deunmirea aleasă de mult o făină, cu învingerea căreia stomacul copilului s'ar lupta inzadar, ci pur și simplu o pulbere de lapte și pesmet, care amestecată cu apă și fiartă prezintă imediat o fiertură aromatică și gustoasă. Intrucât făina de scrobeală este eliminată cu desăvârșire prin procesul coacerei și în consecință este prefăcută în digestivă, deoarece toate elementele laptelui au rămas conservate și zahărul adăugat posedă după-cum se știe o înaltă valoare nutritivă. O supă sau fiertură din făină Nestlé cuprinde în sine totul ce se poate servi unui copil, dela a patra lună până la un an și jumătate, ca hrană suplimentară. Se ia cu multă plăcere, nutrește extraordinar de favorabil — cum dovedește

copilașii grăsuceni și durdulii — dară și satură și imprimă prin aceasta copilului înfățișarea sănătății și a mulțumirei. Cu toate aceste nu încarcă intestinul; lunga experiență și observațiune îngrijită au dovedit de mult sporirea greutății, dezvoltarea oaselor, a mușchilor și organelor, starea neturburată a funcțiunei stomacului și intestinelor, la copii cari s'au crescut cu făina Nestlé, deoarece-ce ea este în tot cazul cel mai probat surogat al laptelui mamei.

Întărirea. După-cum am spus deja vine o vreme când creșterea repede a copilului reclamă o nutrițiune mai puternică, deci laptele singur nu mai poate fi suficient. Pentru mulți copii această perioadă de tranzițiune este foarte dificilă mai ales când cade în sezenul cald, fiindcă atunci intervin foarte ușor turburări digestive și intestinale. Trebuie deci să procedăm cu precauțiune și întărirea să se facă în chip gradat.

Când o mamă tinere obosește prin alăptare continuă, devine slabă și moleșită, dacă suferă de dureri de burtă complicate cu dăderea caracteristică între umeri, sau nu mai produce lapte, atunci e cel mai înaintat timp de a desărcina mama de alăptare, de a-i lăsa liniște și a o face să poată dormi.

Copilului i-se dă în timpul nopții o mâncare ușoară de făină Nestlé, ceea-ce permite ca mama să se nutrească mai mult fără să se epuizeze. În ambele cazuri se îndesește mai mult numărul hrănițiilor Nestlé și astfel întărirea se îndeplinește dela sine, fără nici o dificultate ceea-ce este lucru deosebit de important.

Voiagiul cu copiii. Sunt multe femei, cari au putut să aprecieze făina Nestlé mai ales când erau nevoite să întreprindă împreună cu copiii lor, voiagiuri durând zile și săptămâni întregi, precum sunt de exemplu emigranții. Cât de greu este în asemenea cazuri de a se procura lapte, se găsește mai în totdeauna numai lapte rău, și în fiecare zi altul. Cel mai puternic copil se îmbolnăvește în astfel de împrejurări. Din contra cu făina lactată Nestlé putem fi liniștiți în această privință. Acest mijloc de hrană se poate conserva pretutindeni, rămâne multă vreme proaspăt și apa simplă cu care gătim de obicei se sterilizează dela sine prin fierbere. Deci hrana copilului rămâne în totdeauna invariabilă, egală în voloare, astfel că toate cauzele morbide pe care le-ar implica modul de nutrițiune, sunt dinainte evitate.

Succesul suprinzător al făinei Nestlé a dat naturalmente naștere la multe contrafaceri, din care însă nici una n'a prezentat aceeași garanție că preparațiunea este invariabil de bună. De fapt este o condițiune fundamentală ca toate materiile prime să fie în totdeauna exclusiv de calitatea cea mai bună, ceea-ce tocmai este cu puțință numai unei case așa de importante ca aceea al lui Nestlé.

Primele manifestățiuni de îmbolnăvire. Aici deschidem un capitol special asupra câtorva boale de copii cu speranța că mama a cărei luare aminte atragem, va înlătura primejdia, sau cel puțin o va recunoaște.

De obicei se observă fără greutate când un copil nu se află bine; îi lipsește înfățișarea bună, arată obosit, indispus, palid și plânge fără cauze; nu voeste se mânânce și are adesea înfățișare nenaturală. La ivire eventuală de friguri pielea este albă și uscată, câte-

odată arzătoare; fălcile și buzele sunt prosoșii, ochii lucesc în chip extraordinar; copilul este neliniștit și iritat. Când frigurile ating un grad mai înalt atunci se întâmplă ca copilul să fie somnuros și moleșit, sau cuprins de crampe. (Să se observe că la temperaturi mai înalte de friguri copilul capătă crampe, pe când adultul delirează). Limba pierde culoarea roză, devine încărcată și albă, câteodată și roșie închis. Toate aceste simptome dovedesc deslușit turburări în starea generală a copilului; îndată-ce observăm aceste se trimitem numai decât după medic și să observăm cu deamănuntul manifestățiunile pentru a le raporta medicului. Cu un termometru care n'ar trebui să lipsească în nici o familie, să se constate în chip regulat temperatura și să se comunice medicului. Asemenea trebuie să putem spune medicului, dacă eșirile copilului au avut loc în chip normal, dacă este diareă sau constipație. În nici un cas să nu sllim copilul se mânânce dacă el refuză.

Una din boalele cele mai dese la copii este diareea, care să iveste câteodată întrun chip relativ ușor, altădată însă într'un chip foarte rău. Chipul din urmă să numește inflamație intestinală, colerină de copii, inflamație stomaco-intestinală și aceste fac multe victime între copii. Să nu se uite că chiar o diareea ușoară se poate transforma într'o inflamație stomaco-intestinală mortală. Forma ușoară debutează în totdeauna cu vărsături și imediat degenerază în diareă. Dejecțiunea este întâiu galbenă, amestecată cu materii băloase și câteodată cu materii spumegoase, cari devin la aier îndată verzi, sau care au fost deja vierzi la eșire. Se observă în aceste resturi de mâncare nedigerate.

Frigurile nu intervin întotdeauna; puțină poftă, sete mare. Pântecelul rămâne moale și copilul nu are în totdeauna dureri. Dacă câteodată au loc dureri de pântec, ele dispar îndată-ce intestinul este golit. Copilul devine în curând palid, ochii se infundează, înfățișarea este obosită. În cazuri grave slăbiciunea și istovirea sporește în câteva zile în chip îngrijitor.

Dr. V. H.

(Va urma.)

Partea Literară.

Noaptea sf. Bartolomeu.

După **BOLANDEN.**

Trad. de **Aurel B. Gajia**, profesor.

(Continuare).

— Tu mă ții superbă, nu?

— O nu nobilă contesă! O contesă se poate îmbrăca cât de scump, căci asta se cade conform poziției înalte ce o are. — Predicatorii noștri urăsc ce-i drept mătasa și catifeaua. Chiar și la pieptănătura femeilor se amestecă. Din cauza asta mie nu-mi prea place de ei, căci lucrul stă așa: interiorul nu exteriorul omului numără. Tocmai pentru aceea a spus Isus: Sunt idolatrii aceia, cari pun preț pe exteriorul omului decât pe sufletul lui.

— Tu ești om învățat?

— Omul de multeori citește sf. scriptură nobilă contesă!

Intre atari convorbiri s'a finalizat imbrăcatul și frizatul femeilor. Blanca s'a apropiat de fereastră în vreme ce cameriera s'a depărtat. — Priveliștea, ce i-se oferia era admirabilă. Jur în jurul fortăreții erau tot plantații de vii. În apropierea acestora se întindeau locuri de arat și păduri întinse, în apropierea cărora erau grădini frumoase de pomi. În partea despre miazănoapte privi la munții, cari se înălțau la mii de metri. A observat în fine, că Hugo i-a destinat cea mai frumoasă odaie ce exista în cetate. — Chatillon-ul nu era încunjurat nici cu șanț nici cu muri. Era un edificiu înalt pe un teritor extins. — Cu toate acestea Coligny acest loc și l-a ales de fortăreață, care împrejurare dovedește clar, că aici era în singuranță deplină și locuitorii orașului îi erau toți prietini.

Intorcându-se cameriera a pofțit pe contesă la dejun. — Blanca n'a voit să mănânce decât a beut o cească de lapte. A întrebat pe camerieră una-alta despre familia principelui. Conversația însă s'a întrerupt prin faptul, că s'a deschis ușa.

A intrat un tânăr, care văzând pe Blanca și atras fiind de frumusețea ei s'a oprit înaintea mesei — Era îmbrăcat foarte bine. Se vedea pe el, că-i din familie înaltă. — Marquis-ul, care a intrat cu el deodată l-a și recomandat.

— E principele Coligny, admiratul Franței!

Contesa îl salută cu multă eleganță.

— Fii salutată în patria mea contesă Blanca! Mă bucur, că pot să văd și să cunosc pe nepoata prietinelui meu din copilărie.

— Îți mulțămesc pentru buna primire ale admiral! Azi ori mâine va sosi tatăl meu să mă petreacă acasă.

— Sosirea-i mă va face fericit — răspunse Coligny. Pe mine atâtea lucruri m'au împiedecat ca să merg în Antremont pentru a-mi vedea pe iubitul meu Arthur. Sunt doisprezece ani decând am fost în Antremont. Atunci erai de cinci-șase ani și azi? Eu sunt de părere ca d-ta să rămâi aici la noi. Cu frumusețea d-tale întreci toate frumoasele din Franța. Blanca n'a înțeles vorbele admiralului și nici n'a voit să ceară deslușiri, căci se temea că admiralul prin vorbele sale să facă aluzie la Ecaterina Medici, și să o asemene cu ea.

— Doresc, ca aici să te simțești bine nobilă contesă! — zise admiralul. — Eu am foarte mult de lucru și împrejurarea asta mă face să nu fiu prea vorbăreț. — Cred, că vom conveni la masă și împreună vom face și excursiuni. Ana mă va substitui în conversația noastră. Ea e și mai expertă. — Riviere încă-ți va sta cu plăcere la dispoziție.

După aceasta însoțit de Hugo s'a depărtat din odaie.

Orele pe cari contesa le-a petrecut în Chatillon au trecut repede. — Ana a început a-i povesti multe. Spusele despre marquis-ul Riviere i-au convenit mult.

De multe-ori cameriera i-a descoperit și lucruri mari, cari contesei nu-i prea conveniau.

— Dacă e vre-o chestie mai mare și mai grea de rezolvat, aceea o predau lui Riviere — continuă Ana. Marquis-ul Hugo e mâna dreaptă al lui Coligny. L'a trimis până acum în curtea regească și prin Paris

și admiralul totdeauna a fost mulțumit cu isprăvile pe cari li le-a făcut. Și bărbatul cu care, Coligny e mulțumit, acela să poate numi fericit.

Cameriera n'a observat, că Blanca s'a întristat pentru laudele ce li le-a enumerat.

Riviere cu atâtea siguranță desleagă o chestie încredințată lui, încât mai bine nu se poate. Fără ca să fie invitat, în fiecare zi face două vizite Blancei una înainte, iar alta după prânz. Și totdeauna a fost bine-primit. Admiratul încă se plimba adese cu ea și era fericit că e în apropierea ospelului său iubit.

Când a treia-zi în Chatillon, Blanca se reintorcea seara dela o excursie, i-a eșit înainte Serra, însoțitorul tatălui ei. De astădată nu s'a prezentat în vesminte de predicator.

— A sosit tatăl-meu! zise Blanca.

— De unde deduci? Întrebă Marquis-ul năcăjit, că acel tânăr îl va deslipi de cea mai dragălașă ființă în apropierea căreia a petrecut el atâtea oare fericite.

— Văd aici figura lui Serra, deci cred că și tatăl-meu e aici.

— Eu sunt figura aceea zise Serra.

Hugo l'a privit uimit pe străin, recunoscând în el pe predicatorul Habacuc. Mirarea i-s'a potentat când tânărul îi agrăi tare prietinește.

Contele Antremont te admiră d-le marquis.

— Ce spui — zise Blanca.

— Da contele de Antremont admiră foarte mult pe d. marquis.

Vorbind astfel pe încetul au ajuns în fortăreață.

(Va urma)

BIBLIOGRAFIE.

A apărut:

Nr. 12. din revista literară „*Ramuri*”, cu începere dela numărul acesta, în tipografie proprie, cu următorul sumar: N. Iorga: Pentru „*Ramuri*”, — C. Ș. Făgețel: Un pas mai departe. — G. Tutoveanu: Un prietin (poezie). — I. Agârbiceanu: Vecina. — M. Săulescu: Tăcere (poezie). Ioan Dragu: Inspirația. — I. N. Părvulescu: Inviere (poezie). Henrich Stahl: Un vis. — D. Tomescu: Cursurile de vară din Vălenii de Munte. — G. Rotică: Eu văd o biruință nouă (poezie). — Eugenia Fl. Ionescu: Știam un nuc... (poezie). — I. Ciocărlan: Flămânzii. G. Ionescu-Șișești: Spre baltă. — Ion Sân-Giorgiu: Vânt de toamnă (poezie). — D. Tomescu și T. Constantinescu: Două scrisori. — Maria Nicolau: Flori uscate (poezie). — Cronică: Congresul studentesc, Moartea lui Carageale, „Din viața conjugală”, „Amintiri din războiul independenței”, „La frații dela Pind”, „Isvoade din bătrâni”, „Convorbiri literare”, O potriveală de versuri.

„*Consinzeana*” nr. 36—1912, cu următorul cuprins: Al. Ciura: Septembrie. — I. U. Soricu: Cântee (poezii). — D. Tomescu: Săptămâna literară. — Miorița Ciocare: În noapte (poezie). — A. Fogazzaro—D. Tomescu: Misterul poetului (roman). — N. Iorga: Cugetări. Flori de-o zi. Radu Mărgean: Poemă tristă. — C—a: Sfințirea steagului societății meseriașilor români din

Orăștie. — F. N.: Scandaluri polițienesti. —

* * *: Unde damele-s hoate. — Cărți primite la redacți. — Ilustrații.

Dr. Poruțiu Péter: *Egyházi adók be-hajtásáról*, e o chestie juridică, dădă dările bisericești sunt a se reclama pe cale judiciară ori administrativă. Recomandăm cartea celor ce au astfel de daraveri.

N. Brânzeu: *In chestia reformei electorale*, conferință ținută la clubul național liberal din Pitești. Autorul, fost prefect de Argeș pledează cu mult aparat științific pentru reforma legii electorale, de care se preocupă acum partidul liberal, spre a introduce votul universal, egal, direct și secret, în locul colegiilor actuale. Se vinde cu 70 bani.

Petru Gârboviceanu: *Dare de seamă despre mersul societății pentru învățătura poporului român pe 1911/12*. Cuprinde vorbirile ținute la serbarea de închierea anului școlar, consemnarea elevilor școlii fröbeliane, primară și normală, dare de seamă despre gestiunea financiară a singuraticelor școli, bugetul anului următor 1912/3 și conșpectul membrilor societății. Însemnăm aci, că dela întemeierea școlii normale anul 1870 și până azi, au absolvat școala normală 772 elevi, iar școala de aplicație, înființată numai la 1885 au absolvat-o 709 elevi. Avera societății se cifrează în 18971430 lei. De frumoasele progrese realizate de această societate pusă sub conducerea dlui Gârboviceanu, am avut prilej a ne convinge și noi personal în mai multe rânduri.

O vișoară piesă populară în 3 acte de *Octavian Prie* (pag. 99). Se află de vânzare la librăria seminarială din Balázsfalva—Blaj și costă 60 fl. plus 10 fl. porto.

La mormântul Metropolitului Atanasie Anghel întemeietorul Unirii cu Roma, discurs rostit de Dr. E. Dăianu, Blaj 1912.

De vorbă cu sătenii. Gânduri și îndemnuri. De Alesandru Lupeanu, editura și tiparul „Carmen” Petru P. Barițiu, 1912. Pagini 140. Prețul 70 fileri cu porto cu tot.

Proprietar-editor: AUREL C. DOMȘA.

Redactor respons.: AUGUSTIN GRUȚIA.

MOBILE

Dormitoare, prânzere, chilii de domni, saloane, aranjare completă de hotele, cafenele și castele, mobile de fier și de aramă, tapete, perdele, policandre și pianuri se spedează ori unde

cu bani gata sau în condițiuni de plată foarte favorabile.

Un mare și pompos album de mobile 1 cor. La aranjări complete se trimite agent cu modele, ori unde, fără a se socoti spese pentru asta.

Modern Lakberendezési vállalat

Budapest, IV., Gerlóczi-utca 7. sz.

(88) 92—104 (Központi városnévvel)

